

COMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN
2021-11

Verslag van de Commissie Welstand en Monumenten, gehouden op dinsdag 1 juni 2021
(on line)

Aanwezig: P. van Assche (voorzitter), de leden I. Bos, H. van Dijk (tot D4), W. Galema, P. Grosfeld, H. Kijne (tot D3.II), M. Schenk, M. Bracht (afdeling Stedenbouw), M. van der Wiel (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

OVERZICHT VERSLAG

- A Ingekomen stukken en mededelingen
- B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 18 mei 2021
- C Algemeen
- D Bouwplannen
 - D1 Amandelstraat 12 [Ondiep]
 - D2 Passiebloemweg 7 [Vleuterweide]
 - D3.I De Nieuwe Defensie [Merwedekanaalzone]
 - D3.II De Nieuwe Defensie [Merwedekanaalzone]
 - D4 Oudenoord 330-370 [Pijlsweerd]
- E Nagekomen plannen
 - E1 Leidseweg 140 [Nieuw Welgelegen]
 - E2 naast Utrechtseweg 21 [Het Zand]
 - E3 Neude 11 [Binnenstad] (Rijksmonument)
- F Overige bouwplannen
 - Plannen met preadvies, lijst d.d. 27/05 2021
- G Rondvraag en sluiting

A Ingekomen stukken en mededelingen

*In verband met het coronavirus kan de vergadering niet plaatsvinden in het Stadskantoor. Om te kunnen blijven adviseren en de voortgang van projecten niet te vertragen, is besloten on line te vergaderen. Betrokken architecten worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergadering. Om de openbaarheid van de werkwijze van de commissie te garanderen, kunnen belanghebbenden of geïnteresseerden zich als toehoorder vooraf aanmelden bij de secretaris.

B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 18 mei 2021

De notulen van 18/05 2021 worden met enkele wijzigingen vastgesteld.

C Algemeen

D Bouwplannen

D1 Amandelstraat 12 [Ondiep]

(O) *Voorlopig ontwerp nieuwbouw Christelijke Basisschool De Boemerang*

Aanvraag : Stichting SPOU / Willibrord

Ontwerp : EVA Architecten

De bestaande school wordt gesloopt en architect Terberg stelt een tweelaagse nieuwbouw voor, met een eenlaagse houten aanbouw in de noordhoek. Aan de straatzijde worden de orthogonale gemetselde volumes voorzien van diepe negges. De terugliggende houten entree refereert naar de meanderende houten gevel aan het binnenterrein. Het terrein wordt omzoomd met een lage haag gecombineerd met een laag hekwerk. De installaties zijn opgenomen in het gebouw en komen niet op het dak.

Conclusie

De commissie spreekt van een prettig gebouw en onderschrijft het concept. Aandacht wordt gevraagd voor de overgangen van steen naar hout, deze kunnen of vloeiender of scherper. De beoogde ambachtelijkheid moet bewezen worden in de details en de materialisering. De ambities ten aanzien van de groene aankleding van de plantenbakken en het terrein worden toegejuicht. Gevraagd wordt om de erfafscheidingen en de berging mee te ontwerpen. De zorgvuldige integratie van de installaties moet voor de toekomst geborgd zijn.

Een aanvraag omgevingsvergunning wordt tegemoet gezien.

D2 Passiebloemweg 7 [Vleuterweide]

(R) *Voorlopig ontwerp nieuwbouw basisschool OBS Vleuterweide*

Aanvraag : SPO Utrecht

Ontwerp : EVA Architecten

(zie notulen 04/05 2021)

Architect Biesheuvel stelt een lichtere steen voor die in de plint in een verticaal verband wordt toegepast. Kozijnen en gemetselde vinnen op de verdieping verspringen ten opzichte van elkaar. Links van de entree zorgt de halfzijdige boog voor de accentuering van de toegang. De opbouw met installaties is afgewerkt met houten latten. De ruimte onder de grondwal wordt gebruikt voor een berging en wordt met houten latten bekleed. Aan de achtergevel loopt de grondwal laag voor de gevel langs.

Conclusie

De commissie waardeert de plastic en ornamentiek van het gebouw, maar betwijfelt - in verband met een te onrustig gevelbeeld - de combinatie van de halve boog en de verspringende vinnen. Vanuit zowel het gebruik als het beeld is een onderverdeling in de ramen gewenst. De aarden wal in relatie tot het gebouw is nog in ontwikkeling; de commissie is benieuwd naar het resultaat. Zij adviseert hier wel een ontwerpsslag te maken in zowel de aansluiting op het gebouw als de inrichting van de buitenruimte waar elementen als valbeschermingen nodig zullen zijn. De commissie spreekt haar waardering uit voor de ambachtelijkheid, ondanks de kunststof kozijnen.

Een definitief ontwerp, inclusief aarden wal, wordt tegemoet gezien.

D3.I De Nieuwe Defensie [Merwedekanaalzone]

(Ont) *Voorlopig ontwerp blok 3*

Aanvraag : BPD

Ontwerp : MLA+ / ANA Architecten

De ontwerpprincipes van de blokken 1 en 2, zoals bijvoorbeeld de korrelgrootte en variatie, worden ook in dit blok toegepast. In afwijking van het eerdere plan is er nu meer plaats voor kleinere wooneenheden, aldus architecten Wolff en Van der Lubbe. De blokken hebben een formele uitstraling aan de straatzijde en een zachtere binnenkant. De twee rijen op het binnenterrein zijn van hout. Het hoekblok aan de noordoostzijde heeft een terugliggende opbouw om concurrentie met de vrijstaande toren te voorkomen. De skywalk is toegankelijk via een trap aan de westzijde. De openbare skywalk geeft toegang tot een aantal woningen en heeft een uitzichtpunt op de noordpunt.

Conclusie

De commissie complimenteert de architecten, die erin zijn geslaagd de inzet voor de blokken 1 en 2 ook waar te maken voor blok 3. De gesuggereerde rijkdom moet bewezen worden in de verdere uitwerking, waarbij in ieder geval gevraagd wordt de plasticiteit in de gevels verder op te voeren. Ook de balkons verdienen meer variëteit en expressie per gebouw. De inpassing van de setback op het kopblok aan het Merwedekanaal vereist een nadere studie; de gekozen oplossing oogt te hybride. Evenals in blok 1 en 2 moeten de overgangen tussen de panden kloppen. De overgangen privé – openbaar dienen vormgegeven te worden evenals de doorgangen naar de binnenterreinen. Vergroening van de buitenruimte is cruciaal, waarbij meegegeven wordt het verschil tussen daktuin en binnentuin te vergroten. De skywalk heeft meerwaarde voor het blok, maar de voorgestelde trap en entreezone sluiten hier qua ontwerpniveau niet op aan: deze moet passen bij de sfeer van een dakterras en meer uitnodigen als entree. Ook wordt opgemerkt dat het uitkijkterras, wat betreft zowel het uitzicht als voor de privacy van de toekomstige woontoren er tegenover, ongelukkig gepositioneerd is. Aangepaste voorstellen worden tegemoet gezien.

D3.II De Nieuwe Defensie [Merwedekanaalzone]

(Ont) *Voorlopig ontwerp warmtebuffercentrale*

Aanvraag : Eneco

Ontwerp : SVP

Voor het plaatsen van het cilindervormige hulpwarmtevat zijn twee opties, waarbij stedenbouwkundige Luisman er de voorkeur aan geeft het vat dichtbij het complex en in lijn met de gemetselde schoorstenen te plaatsen. Het terrein wordt begrensd door zwarte hekwerken. De kolommen van de voormalige defensieloodsen worden als losse begroeide pilaren in het park ingezet. Het vat krijgt een verticale geleiding met daarop een natuurmotief.

Conclusie

De commissie is enthousiast over de ontwikkeling: een bijzondere combinatie van o.a. stedenbouw, energie, hergebruik, erfgoed. Er moet echter gewaakt worden voor het inzetten van te veel middelen. Een dergelijk vat karakteriseert zich door zijn eenvoud, wat vraagt om een goede vormgeving zonder design maar met verticaliteit als motief. Het hergebruik van de historische kolommen wordt gewaardeerd. Deze hebben hun eigen kwaliteit, waarbij begroeiing overbodig is. Ook wordt gesuggereerd de historische elementen meer onderdeel uit te laten maken van de constructie van het buffervat en ze minder te verspreiden over het terrein. Door het landschap door te laten lopen onder het hekwerk door kan het complex onderdeel uit gaan maken van het park.

De commissie ziet de vervolgstap tegemoet.

D4 Oudenoord 330-370 [Pijlsweerd]

(St) *Voorlopig ontwerp bouwblokken A, D en E i.h.k.v. de herontwikkeling Otterstraat / Oudenoord / Stoomstraat*

Aanvraag : BPD

Ontwerp : Bakers architecten

(zie notulen 09/03, 20/04 en 18/05 2021)

Bij blok A heeft iedere woning dezelfde toegang met trap gekregen. De vensters zijn voorzien van een onder- en bovenlicht om de horizontale lijnen van het weefpatroon terug te brengen. De balustrades van de Franse balkons zijn van glas.

De opbouw van bouwdeel D is opgetrokken uit donkerder verticaal metselwerk. Met een knip is het los gehouden van de bestaande bouw aan de linkerzijde. Op de kopgevel heeft architect Bakers grotere vensters geïntroduceerd. Onder de lamellen hekwerken in de plint komen roosters.

Voor de afbeeldingen op de kopgevel van bouwdeel E wordt een kunstenaar ingezet.

Conclusie

De commissie is van mening dat voor de betreffende categorie woningbouw er veel is bereikt en de voorgestelde ingrepen tot verbetering hebben geleid. Echter de gevraagde informatie over de gebouwen ten opzichte van elkaar én in hun ruimere context ontbreekt nog, waardoor er geen volwaardig advies gegeven kan worden. Met name de stedenbouwkundige setting en de bemonstering kunnen alleen met deze informatie beoordeeld worden, hetgeen betekent dat hier bij deze planbespreking geen uitspraak over wordt gedaan.

Bij blok A zijn met de doorgevoerde wijzigingen de eerdere bezwaren weggenomen en wordt de oorspronkelijke architectuur meer gerespecteerd.

De combinatie van rooster en hekwerk én de aansluiting op het maaiveld vragen bij blok D nog aandacht. Aan de zijde van de Tuinstraat is de situatie met de berging nog niet duidelijk. De smalle hoek aan de binnenzijde blijft een punt van zorg vanuit de woonkwaliteit.

De balkonhekken gepresenteerd in de rendering van blok E dienen ook gerealiseerd te worden.

Een volgende fase, gepresenteerd in haar context, wordt tegemoet gezien.

E Nagekomen plannen

E1 Leidseweg 140 [Nieuw Welgelegen] 21-14724

(R) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het vernieuwen van kozijnen*

Aanvraag : VvE Park Welgelegen

Ontwerp : Imago bv

De houten kozijnen van de vleugels aan de voorzijde worden vervangen door kunststof kozijnen in gelijke kleurstelling. Aan de achterzijde worden de aluminium puien vernieuwd.

Conclusie

De commissie voorziet de aanvraag omgevingsvergunning van een positief advies.

E2 naast Utrechtseweg 21 [Het Zand] IA-20-14509

(R) *Indicatieaanvraag voor het bouwen van een woning met bijbehorende bouwwerken*

Ontwerp : Kroon bv

(zie notulen 06/04 2021)

Het zadeldak van het entreevolume is verlaagd en het kader rondom de entree is minder zwaar vormgegeven.

Conclusie

De commissie adviseert positief over de indicatieaanvraag, maar geeft voor de aanvraag omgevingsvergunning mee de entreepartij nog net iets te verlagen om meer massa aan de bovenzijde tussen opening en dakrand te hebben – zowel vanuit het beeld als constructief.

E3 Neude 11 [Binnenstad] (Rijksmonument) 19-41704

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het plaatsen van een kunstwerk op de luifel*

Aanvraag : Stichting de Bibliotheek Utrecht

Ontwerp : kunstenaar Maarten Baas

(zie notulen 28/04 2020)

In de eerdere advisering heeft de Commissie Welstand en Monumenten gevraagd om het lichtplan, waarbij is aangegeven dat deze bij voorkeur dient te voldoen aan de 'Richtlijnen digitale en/of bewegende reclamevormen gemeente Utrecht'.

Het lichtplan bestuderend, realiseert de commissie zich dat de reclamerichtlijnen niet een op een toetsbaar zijn op het kunstwerk. Wel constateert zij dat de richtlijnen een intentie uitspreken over maximale lichtsterkte en dat deze volgens de reclamerichtlijnen voor het kunstwerk overschreden lijken te worden, ruim bij de speciale gelegenheden (75-100% lichtsterkte) op feestdagen, maar ook gedurende de overige dagen op de voorgestelde lichtsterkte van 50%. De lichtsterkte van het object in zijn totaliteit wijkt af, maar gemeten per lichtbak verschilt dit sterk.

Bij het nagaan van de lichtsterkte per statische bak, bestaan er twijfels over 'Kafka', 'Education', 'bibliotheek pijl' en 'boeken boeken boeken'. Bij de dynamische bakken valt met name 'Nijntje' op qua lichtsterkte. Daarnaast is de frequente schakeling, met name ook in onderlinge combinatie én de lichtkranten een aandachtspunt, waarbij opgemerkt wordt twee schakelingen per seconde ('strip!') veel visuele impact zal hebben. Het 's nachts geheel dimmen van het lichtkunstwerk wordt enigszins vreemd gevonden en de uitbundigheid op feestdagen te groot. Tevens is er meer informatie gewenst over de technische uitwerking van de constructie en van de diverse onderdelen, waaronder de voorgestelde maatvoeringen en materialisatie van de lichtbakken en de constructie. Concluderend kan er in deze fase niet ingestemd worden met het lichtplan, het lijkt over de lichtgrenzen van de reclamerichtlijn heen te gaan en de beweging lijkt te groot. De noodzakelijke informatie voor een goede beoordeling ontbreekt evenwel, zowel qua lichtvoering als technische uitwerking. Gezien het bijzondere karakter en gevraagd specialisme, zal de commissie bij een extern onafhankelijk bureau extra advies inwinnen om tot een gewogen advies te komen.

F Overige bouwplannen

De plannen, genoemd in de lijst d.d. 27/05 2021, zijn met een preadvies van de secretaris aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie hebben na een schriftelijke ronde besloten de advisering over te nemen. De preadviesing is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde.

Samenvattend:

- Open : Verandering en handhaving zijn beide mogelijk, zowel naar structuur als naar architectuur.
 - Respect : Essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek worden gerespecteerd.
 - Behoud : Behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.
 - Stimulans: Het gebied vraagt vanwege zijn bijzondere of markante karakter extra aandacht voor versterking en stimulering van het beeld.
- Indien van toepassing, zijn de aanvragen getoetst aan de (welstands)criteria, zoals geformuleerd in de welstandsnota. De lijsten zijn ter inzage op Bureau Commissie Welstand en Monumenten en in te zien via de website <http://www.welstandutrecht.nl>.

G Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 15 juni 2021.

De voorzitter,

De secretaris,

P. van Assche

M. van der Wiel

Per 1 juli 2004 wordt de welstandsadviesing verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria zoals geformuleerd in de welstandsnota 'De schoonheid van Utrecht' (vastgesteld door de raad van de gemeente Utrecht d.d. 24 juni 2004).

(O) = open **(R)** = respect **(B)** = behoud **(St)** = stimulans **(Ont)** = ontwikkelingsgebied